EUROOPA KOHTU OTSUS (suurkoda)

15. detsember 2009 *

Kohtuasjas C-461/05,

mille ese on EÜ artikli 226 alusel 23. detsembril 2005 esitatud liikmesriigi kohustuste rikkumise hagi,

Euroopa Komisjon, esindajad: C. Cattabriga, G. Wilms, D. Triantafyllou ja H. Støvlbæk, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis,

hageja,

versus

Taani Kuningriik, esindajad: J. Molde, J. Bering Liisberg ja B. Weis Fogh,

kostja,

* Kohtumenetluse keel: taani.

keda toetab:

Kreeka Vabariik, esindajad: E.-M. Mamuna, A. Samoni-Rantou ja K. Boskovits,

Portugali Vabariik, esindajad: C. Guerra Santos, L. Inez Fernandes ja J. Gomes,

Soome Vabariik, esindajad: E. Bygglin ja A. Guimaraes-Purokoski, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis,

menetlusse astujad,

EUROOPA KOHUS (suurkoda),

koosseisus: president V. Skouris, kodade esimehed A. Tizzano, J. N. Cunha Rodrigues, K. Lenaerts, E. Levits ja C. Toader, kohtunikud C. W. A. Timmermans, A. Borg Barthet (ettekandja), M. Ilešič, J. Malenovský ja U. Lõhmus,

kohtujurist: D. Ruiz-Jarabo Colomer,
kohtusekretär: vanemametnik M. Ferreira,

arvestades kirjalikus menetluses ja 25. novembri 2008. aasta kohtuistungil esitatut,

olles 10. veebruari 2009. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,

on teinud järgmise

otsuse

1 Euroopa Komisjon palub esitatud hagiavalduses Euroopa Kohtul tuvastada, et kuna Taani Kuningriik keeldus arvutamast ja üle kandmast ajavahemikul 1. jaanuarist 1998 kuni 31. detsembrini 2002 sissenõudmata jäänud omavahendeid seoses tollimaksuvabalt imporditud sõjavarustusega ning keeldus maksmast viivitusintressi nende omavahendite komisjonile kättesaadavaks tegemata jätmise eest, siis on nimetatud liikmesriik rikkunud kohustusi, mis tulenevad 31. maile 2000 eelneva ajavahemiku osas nõukogu 29. mai 1989. aasta määruse (EMÜ, Euratom) nr 1552/89, millega rakendatakse ühenduse omavahendite süsteemi käsitlev otsus 88/376/EMÜ, Euratom (EÜT L 155, lk 1), muudetud nõukogu 8. juuli 1996. aasta määrusega (EÜ, Euratom) nr 1355/96 (EÜT L 175, lk 3; edaspidi „määrus nr 1552/89"), artiklitest 2 ja 9–11 ning nimetatud kuupäevast algava ajavahemiku osas nõukogu 22. mai 2000. aasta määruse (EÜ, Euratom) nr 1150/2000, millega rakendatakse ühenduse omavahendite süsteemi käsitlev otsus 94/728/EÜ, Euratom (EÜT L 130, lk 1; ELT eriväljaanne 01/03, lk 169) artiklitest 2 ja 9–11.

Õiguslik raamistik

Ühenduse õigusnormid

2 Nii nõukogu 24. juuni 1988. aasta otsuse 88/376/EMÜ, Euratom ühenduste omavahendite süsteemi kohta (EÜT L 185, lk 24; ELT eriväljaanne 01/01, lk 176) kui ka 31. oktoobri 1994. aasta otsuse 94/728/EÜ, Euratom Euroopa ühenduste omavahendite süsteemi kohta (EÜT L 293, lk 9) artikli 2 lõige 1 näeb ette:

„Järgmisi tulusid käsitatakse ühenduste eelarvesse kavandatud omavahenditena:

[…]

b) ühise tollitariifistiku maksumäärad ja muud tollimaksud, mille ühenduste institutsioonid on kehtestanud või kehtestavad kolmandate riikidega kauplemise suhtes, ning Euroopa Söe- ja Teraseühenduse asutamislepingus käsitletud toodete suhtes kehtestatud tollimaksud;

[…]”.

3 Nõukogu 12. oktoobri 1992. aasta määruse (EMÜ) nr 2913/92, millega kehtestatakse ühenduse tolliseadustik (EÜT L 302, lk 1; ELT eriväljaanne 02/04, lk 307; edaspidi „ühenduse tolliseadustik"), artikkel 20 sätestab:

„1. Tollivõla tekkimisel seaduse alusel tasumisele kuuluvad tollimaksud põhinevad Euroopa ühenduste tollitariifistikul.

[…]

3. Euroopa Ühenduste tollitariifistiku moodustavad:

a) kauba koondnomenklatuur;

[…]

c) koondnomenklatuuris hõlmatud toodete suhtes tavaliselt kohaldatavad maksumäärad ja muud maksustamiselemendid:

– tollimaksud

[…]

d) tariifsed soodusmeetmed lepingutes, mis ühendus on sõlminud teatavate riikide või riikide rühmadega ja milles nähakse ette tariifne sooduskohtlemine;

e) tariifsed soodusmeetmed, mille ühendus on teatavate riikide, riikide rühmade või territooriumide suhtes ühepoolselt kehtestanud;

f) ühepoolsed peatamismeetmed, millega nähakse ette teatavatelt kaupadelt tasumisele kuuluvate imporditollimaksude vähendamine või nendest vabastamine;

g) muud tariifsed meetmed, mis on ette nähtud ühenduse muude õigusaktidega.

[…]”.

4 Ühenduse tolliseadustiku artikli 217 lõige 1 sätestab:

„Iga tollivõlast tuleneva impordi- või eksporditollimaksu summa, edaspidi „tollimaksu summa”, arvutab toll niipea, kui on saanud vajalikud andmed, ja märgib selle

arvestusdokumentidesse või mõnele muule samaväärsele teabekandjale (arvestuskanne).

[…]”.

5 Euroopa Liidu Nõukogu on ühenduse omavahendite komisjonile kättesaadavaks tegemiseks võtnud vastu määruse nr 1552/89, mis kuulus kohaldamisele käesolevas kohtuasjas käsitletaval ajavahemikul kuni 30. maini 2000. See määrus on asendatud määrusega nr 1150/2000, millega kodifitseeriti määrus nr 1552/89 ilma selle sisu muutmata; uus määrus kehtib alates 31. maist 2000.

6 Määruse nr 1552/89 artikkel 2 näeb ette:

„1. Käesoleva määruse kohaldamisel määratakse otsuse 88/376/EMÜ, Euratom artikli 2 lõike 1 punktides a ja b märgitud ühenduse omavahendite maks kindlaks niipea, kui tollieeskirjades ettenähtud maksu arvestuskande ja võlgniku teavitamisega seotud tingimused on täidetud.

1a. Lõikes 1 märgitud kindlaksmääramise kuupäev on tollieeskirjades ettenähtud arvestusregistrisse kandmise kuupäev.

[…]”.

7 Kõnesoleva määruse artikli 9 lõige 1 sätestab:

„Iga liikmesriik kannab omavahendid artiklis 10 ettenähtud korras kontole, mis avatakse komisjoni nimel liikmesriigi riigikassas või liikmesriigi määratud asutuses.

See konto on tasuta."

8 Nimetatud määruse artikli 10 lõige 1 näeb ette:

„Pärast 10% mahaarvamist sissenõudmiskuludeks otsuse 88/376/EMÜ, Euratom artikli 2 lõikes 3 ettenähtud korras tehakse kanne kõnealuse otsuse artikli 2 lõike 1 punktides a ja b märgitud omavahendite kohta hiljemalt maksu käesoleva määruse artiklis 2 ettenähtud korras kindlaksmääramise kuule järgneva teise kuu 19. kuupäevale järgneval esimesel tööpäeval.

[…]".

9 Määruse nr 1552/89 artikkel 11 sätestab:

„Asjaomased liikmesriigid peavad kõikide viivituste eest ülekannete tegemisel artikli 9 lõikes 1 märgitud kontole maksma intressi liikmesriigi rahaturul lühiajaliste

finantstehingute maksetähtpäeval kehtiva intressimäära alusel, mida on tõstetud kahe protsendi võrra. Intressimäärale lisandub 0,25 protsenti iga viivitatud kuu kohta. Suurendatud määra kohaldatakse kogu viivitusaja suhtes."

10 Määruse nr 1150/2000 artikkel 22 näeb ette:

„Määrus (EMÜ, Euratom) nr 1552/89 tunnistatakse kehtetuks.

Viiteid kõnealusele määrusele tõlgendatakse viidetena käesolevale määrusele ja neid loetakse vastavalt käesoleva määruse lisa A osas esitatud vastavustabelile."

11 Seega, kui mitte arvestada asjaolu, et määrustes nr 1552/89 ja nr 1150/2000 viidatakse vastavalt otsustele 88/376 ja 94/728, on nende määruste artiklid 2 ja 9–11 sisuliselt identsed.

12 Määruse nr 1150/2000 artikli 10 lõikes 1 ette nähtud 10% suurust sissenõudmiskulude määra suurendati nõukogu 29. septembri 2000. aasta otsusega 2000/597/EÜ, Euratom Euroopa ühenduste omavahendite süsteemi kohta (EÜT L 253, lk 42; ELT eriväljaanne 01/03, lk 200) 25%-ni.

13 Mainitud otsuse põhjenduses 1 on öeldud:

„24. ja 25. märtsil 1999. aastal Berliinis toimunud kohtumisel jõudis Euroopa Ülemkogu muu hulgas järeldusele, et ühenduste omavahendite süsteem peaks olema õiglane, läbipaistev, tasuv ja lihtne ning põhinema kriteeriumidel, mis parimal viisil väljendavad iga liikmesriigi suutlikkust anda oma panus sellesse süsteemi."

14 Nõukogu 21. jaanuari 2003. aasta määruse (EÜ) nr 150/2003 millega peatatakse teatavate relvade ja muu sõjaväevarustuse imporditollimaksud (EÜT L 25, lk 1; ELT eriväljaanne 02/13, lk 15), mis on vastu võetud EÜ artikli 26 alusel, põhjenduses 5 on öeldud:

„Et võtta arvesse liikmesriikide sõjasaladuse kaitset, tuleks tollimaksu peatamiseks sätestada spetsiaalsed haldusmenetlused. Selle liikmesriigi pädeva asutuse poolt väljaantud tõend (mida võiks kasutada ka ühenduse tolliseadustiku poolt nõutava tollideklaratsioonina), kelle relvajõududele relvad ja sõjaväevarustus on ette nähtud, oleks piisavaks tagatiseks nende tingimuste täitmisele. Deklaratsioon tuleks vormistada tõendina. On asjakohane määrata kindlaks selliste tõendite vorm ja lubada deklaratsiooni esitamisel ka andmetöötlusmeetodite kasutamist."

15 Selle määruse artikkel 1 näeb ette:

„Käesolev määrus sätestab kokkuleppelise imporditollimaksude peatamise tingimused teatavatele relvadele ja sõjaväevarustusele, mida impordivad kolmandatest riikidest liikmesriikide sõjalise riigikaitse eest vastutavad asutused või tehakse seda nende nimel."

16 Kõnesoleva määruse artikli 3 lõige 2 sätestab:

„Olenemata lõikest 1, võib tõendi ja imporditavad kaubad sõjasaladuse tõttu esitada mõnele muule liikmesriigi poolt selleks eesmärgiks määratud asutusele. Sel juhul saadab tõendit väljastav pädev asutus enne iga aasta 31. jaanuari ja 31. juulit oma liikmesriigi tollile kokkuvõtva aruande sellise impordi kohta. Aruanne hõlmab vahetult aruande esitamise kuule eelnenud 6-kuulist ajavahemikku. Selles on tõendite number ja väljaandmise kuupäev, importimise kuupäev ja tõendi alusel imporditud toodete koguväärtus ja brutokaal."

17 Määruse nr 150/2003 artikkel 8 näeb ette, et seda kohaldatakse alates 1. jaanuarist 2003.

Kohtueelne menetlus

18 Komisjon märkis 20. detsembri 2001. aasta märgukirjas, mille adressaat sai kätte järgmisel päeval, et kuna Taani Kuningriik vabastas spetsiaalselt sõjaliseks otstarbeks mõeldud varustuse impordi tollimaksust, rikkus see liikmesriik ühenduse õigusest tulenevaid kohustusi.

19 Komisjon tegi 20. detsembri 2001. aasta kirjas ühtlasi nimetatud liikmesriigile ettepaneku vastavate eelarveaastate osas – alates eelarveaastast 1998 – saamata jäänud summa välja arvutada ning teha see komisjonile kättesaadavaks enne 31. märtsi 2002 ja juhtis Taani ametiasutuste tähelepanu sellele, et viivitusintressi tuleb tasuda viimati nimetatud kuupäevast arvates vastavalt määruse nr 1150/2000 artiklile 11.

20 Taani Kuningriik märkis 27. märtsi 2002. aasta vastuses, viidates EÜ artiklile 296, mis annab liikmesriikidele ulatusliku kaalutlusõiguse oma oluliste julgeolekuhuvide kaitseks vajalike meetmete määratlemisel, et ta ei maksusta tollimaksuga spetsiaalselt sõjaliseks otstarbeks mõeldud varustuse importi.

21 Komisjon kordas 24. märtsi 2003. aasta kirjas oma algset nõuet, mis puudutas 1. jaanuarist 2003 varasemasse aega jäävat spetsiaalselt sõjaliseks otstarbeks mõeldud varustuse importi, arvestades et sellest kuupäevast hilisema aja suhtes kehtib määrus nr 150/2003.

22 Taani Kuningriik jäi 7. mai 2003. aasta vastuses senise seisukoha juurde.

23 Komisjon saatis 17. oktoobril 2003 Taani Kuningriigile uue märgukirja, milles ta nõudis, et Taani Kuningriik teeks vajalikud arvutused, et määrata kindlaks 1998–2002 eelarveaastal spetsiaalselt sõjaliseks otstarbeks mõeldud varustuse tollimaksuvaba impordiga seoses ühendusele ülekandmata jäänud omavahendid, teeks need vahendid komisjonile kättesaadavaks ja maksaks määruse nr 1150/200 artikli 11 alusel viivitusintressi.

24 Taani Kuningriik kordas 7. jaanuari 2004. aasta vastuses oma seisukohta, et EÜ artikli 296 lõike 1 punkti b kohaselt on tal õigus oma oluliste julgeolekuhuvide kaitseks vabastada sõjavarustus tollimaksust.

25 Olles Taani Kuningriigi vastusega tutvunud, saatis komisjon mainitud liikmesriigile 18. oktoobril 2004 põhjendatud arvamuse, milles tegi ettepaneku võtta kahe kuu

jooksul põhjendatud arvamuse kättesaamisest selle täitmiseks vajalikud meetmed. Taani Kuningriik vastas 3. märtsil 2005, korrates ja täpsustades varem esitatud seisukohti.

26 Kuna komisjon asus Taani Kuningriigi poolt esitatud andmete põhjal seisukohale, et kõnesolev liikmesriik ei ole põhjendatud arvamust järginud, esitas ta hagi käesoleva menetluse algatamiseks.

27 Euroopa Kohtu president andis 5. mai 2006. aasta määrustega Kreeka Vabariigile, Portugali Vabariigile ja Soome Vabariigile loa astuda menetlusse Taani Kuningriigi nõuete toetuseks.

Hagi

Poolte argumendid

28 Komisjon väidab, et kuna tollimaksuga maksustamine ei ohusta Taani Kuningriigi olulisi julgeolekuhuve, siis on see liikmesriik ekslikult tuginenud tollimaksu ülekandmisest keeldumisel EÜ artiklile 296.

29 Komisjon leiab, et norme, mis näevad ette kõrvalekaldumisi või erandeid, nagu seda on eeskätt EÜ artikkel 296, tuleb tõlgendada kitsalt. Seega, kui asjassepuutuv liikmesriik, kes väidab, et see artikkel kuulub kohaldamisele, soovib kalduda kõrvale ühenduse tolliseadustiku artiklist 20, kus on ära toodud EÜ artiklis 26 sätestatud tollimaksuga maksustamise üldpõhimõte, peab ta tõendama, et on täitnud kõik EÜ artiklis 296 ette nähtud tingimused.

30 Ühtlasi on komisjon seisukohal, et ainult see asjaolu, et kaubad on ära toodud nõukogu 15. aprilli 1958. aasta otsusega 255/58 kehtestatud loetelus, millega määratakse kindlaks kaubad, mille suhtes võib EÜ artikli 296 lõike 1 punkt b kohaldamisele kuuluda, ei ole piisav, et tagada selle sätte kohaldatavust, kuna selles sättes on ette nähtud, et täidetud peavad olema kõik selles mainitud tingimused.

31 Komisjon väidab, et järelikult peab Taani Kuningriik konkreetselt ja üksikasjalikult tõendama, et käesolevas kohtuasjas käsitletava impordi maksustamine tollimaksuga ähvardab tema olulisi julgeolekuhuve.

32 Samuti märgib komisjon, et Taani Kuningriik ei ole teatanud tollivõla summat, mis komisjoni hinnangul tasumisele kuulub, kuigi see on eelduseks sellele, et komisjon saaks kontrollida kas EÜ artikli 296 lõike 1 punktis b sätestatud vajalikkuse kriteerium on täidetud. Lisaks ei ole Taani Kuningriik välja toonud seda, milles erineb tema olukord nende liikmesriikide olukorrast, kes on sellise tollimaksu sisse nõudnud.

33 Komisjon täpsustab veel, et määrus nr 150/2003 kuulub kohaldamisele alates 1. jaanuarist 2003 ning et ta oli selle vastuvõtmisega seotud aruteludel kinnitanud kõnesoleva tollimaksu tasumise kohustust eelneva ajavahemiku osas, nii et selle määruse vastuvõtmine ei anna alust teha järeldust õiguspärase ootuse kaitse osas. Pealegi põhineb määrus EÜ artiklil 26, mitte EÜ artiklil 296.

34 EÜ artikli 296 lõike 1 punktist a tuleneva sõjasaladust puudutava kohustuse osas, millele viitas ka Taani Kuningriik, leiab komisjon, et see argument tuleneb sellest, et segi on aetud EÜ artikli 296 lõike 1 punkt a, mille kohaselt liikmesriigid ei ole kohustatud andma informatsiooni, mille avalikustamist nad peavad oma oluliste julgeolekuhuvide vastaseks, ja selle sätte punkt b, mille kohaselt liikmesriigid võivad teatatud tingimustel võtta teatud meetmeid, mida nad peavad vajalikuks selliste huvide kaitseks.

35 Komisjoni arvates on tollimaksude peatamine sõjalises valdkonnas, mis kehtestati määrusega nr 150/2003, näide selle kohta, et sõjavarustuse tollikäitluse jaoks on võimalik kehtestada erimenetlused, mis kas hõlmavad või ei hõlma tollimaksu tasumist, ning järelikult kujutavad sõjavarustust puudutavad tolliprotseduurid endast tollimaksu tasumisest eraldiseisvat küsimust. Lisaks võib Taani Kuningriik ühenduse tolliseadustiku kohaselt korraldada tollimaksu sissenõudmise viisil, mis tagab sõjavarustuste importi puudutavate andmete konfidentsiaalsuse, andes teatud tolliasutustele selles valdkonnas eripädevuse.

36 Komisjon rõhutab selles osas, et kõnesolev Taani Kuningriigis kehtiv tollimaksuvabastus tekitab ühenduse eelarvesse antava panuse seisukohalt liikmesriikide ebavõrdsuse. Sellise maksuvabastuse tulemusena vähenevad ühenduse tavapärased omavahendid, mida saab kompenseerida üksnes SKT-le (siseriiklik kogutoodang) vastavate vahendite suurendamisega, mis kohustusena jaguneb kõigi liikmesriikide vahel.

37 Taani Kuningriik leiab, et EÜ artikli 296 lõike 1 punkti b kohaselt on liikmesriikidel ulatuslik kaalutlusõigus meetmete osas, mida nad võtavad riigi oluliste julgeolekuhuvide kaitsmise eesmärgil ning mis puudutavad kaupu, mille suhtes kohaldatakse artikli 296 lõike 1 punkti b. Seega võimaldab kõnealune säte liikmesriikidel kalduda EÜ artiklist 26 ja ühenduse tolliseadustikust kõrvale juhtudel, kui tegemist on niisuguse varustuse impordiga, mis on mõeldud spetsiaalselt sõjaliseks otstarbeks ja kui selle impordi eesmärk on kaitsta tema olulisi julgeolekuhuve, arvestades selle riigi konkreetset olukorda.

38 Taani Kuningriik on samuti seisukohal, et määruse nr 150/2003 vastuvõtmine kinnitas vajadust järgida liikmesriikide julgeolekuhuve ning ei muutnud midagi varasemate õiguste osas ja vaid täpsustas seni kehtinud õiguslikku olukorda.

39 Kuna enne määruse nr 150/2003 jõustumist ei võimaldanud ükski ühenduse õigusnorm liikmesriigil vajaduse korral võtta sõjavarustuse impordi puhul meetmeid, mis on vajalikud oluliste julgeolekuhuvidega arvestamiseks, siis leidis Taani Kuningriik, et need huvid kuulusid EÜ artikli 296 reguleerimisalasse nii selle artikli sõnastuse kui ka eesmärgi tõttu. Seega leidis Taani Kuningriik, et tal ei olnud muud võimalust, kui kehtestada siseriiklikul tasandil EÜ artikli 296 alusel sõjavarustuse impordi tollimaksuvabastus.

40 Taani Kuningriik leiab, et sõjavarustuse impordi maksustamine tollimaksuga võib ähvardada liikmesriigi olulisi julgeolekuhuve. Esiteks on liikmesriigi julgeolekuhuvide kaitse otseselt seotud riigi kaitsevõime säilitamisega, kuna sõjavarustuse ostmine on oluline kaitsevõime säilitamisel. Kuna liikmesriigi kaitsekulutusteks kasutatavad majandusressursid on piiratud, siis teiseks suurendab sõjavarustuse impordi tollimaksuga maksustamine kaitsekulutusi veelgi ja ohustab liikmesriikide võimet hankida sõjavarustust.

41 Taani Kuningriik väidab, et määruse nr 150/2003 põhjendusest 2 ning ka sellest, et tehti kõnealuse määruse vastuvõtmise ettepanek, tuleneb selgelt, et komisjon möönab, et sõjavarustuse impordi tollimaksuga maksustamine ja liikmesriikide olulised julgeolekuhuvid on omavahel seotud. Neil põhjustel asub kostja seisukohale, et komisjon ei saa liikmesriikidelt nõuda muude tõendite esitamist selle tõendamiseks, et kõnealuste tollimaksude sissenõudmine on nende oluliste julgeolekuhuvide vastane.

42 Taani Kuningriik on seisukohal, et tal ei olnud vaidlusaluse sõjavarustuse impordi osas võimalik järgida ühenduse tolliprotseduuri, ilma et ühenduses oleks avalikuks saanud tema territooriumi julgeolekut puudutav oluline teave, st eelkõige teave imporditud varustuse olemuse, selle koosseisu ja selle kasutusvõimaluste kohta. Taani Kuningriik väidab, et kohustus säilitada selles valdkonnas teatud konfidentsiaalsus takistas tal

komisjonile teavet edastamast ja kui ta oleks ühepoolselt kõnealust kohustust rikkunud, oleks see ohustanud koostööd teatud kolmandate riikidega ja kaubandussuhteid sõjalises valdkonnas.

43 Taani Kuningriik leiab, et ühenduse tolliseadustikus ette nähtud konfidentsiaalsusmeetmed ei ole piisavad selleks, et oleksid täidetud julgeoleku- ja konfidentsiaalsusnõuded, mida liikmesriik on õigustatud esitama, juhul kui on tegemist teabega, mis puudutab tema julgeolekut. Neil põhjustel on liikmesriigil õigus keelduda sõjavarustuse impordiga seoses tollimaksude ülekandmisest, ilma et ta sellega rikuks ühenduse õigusest tulenevaid kohustusi.

44 Taani Kuningriik märgib veel, et liikmesriikidel on õigus kehtestada sõjavarustuse tollimaksuvaba impordi sellised eriprotseduurid, mille abil tagatakse vaid see, et kõnealune varustus on tõepoolest mõeldud sõjaliseks otstarbeks, ning ei määratleta asjaomase kauba tollistaatust või maksumäära tollimaksu summa arvutamiseks seoses iga kolmandat riiki hõlmava impordijuhuga. Asjaolu, et määruse nr 150/2003 väljatöötamise käigus peeti vajalikuks määratleda selles määruses niisuguse eriprotseduuri kehtestamise õiguslik alus, osutab sellise võimaluse puudumisele ühenduse tolliseadustikus.

45 Taani Kuningriik märgib, et see, kui liikmesriik on vabastanud sõjavarustuse impordi tollimaksust EÜ artikli 296 alusel, ei tähenda ilmtingimata, et rikutud on ühenduse solidaarsuse ja usaldusväärse finantsjuhtimise põhimõtteid.

46 Lõpuks tõendab Taani Kuningriigi sõnul see, et komisjon otsustas juba 1988. aastal teha ettepaneku nõukogu niisuguse määruse (EMÜ) vastuvõtmiseks, mis käsitleb teatavate relvade ja sõjavarustuse ajutist tollimaksust vabastamist (EÜT C 265, lk 9), et komisjon mitte ainult ei nõustunud lahendusega, mis seisnes selles valdkonnas maksuvabastuse kohaldamises, vaid et oma ettepanekuga komisjon üksnes täpsustas varasemat õiguslikku olukorda.

47 Lisaks tuleb Taani Kuningriigi arvates veel meenutada, et kuna esiteks ei peetud kõnealusel teemal kuni määruse nr 150/2003 vastuvõtmiseni mingeid uusi läbirääkimisi ja kuna teiseks loobus komisjon aastatel 1984 ja 1985 Taani vastu algatatud sellise liikmesriigi kohustuste rikkumise menetluse jätkamisest, mis puudutas niisuguse kolmandatest riikidest imporditud kauba tollimaksumaksuvabastust, mida saab kasutada nii tsiviil- kui ka sõjalisel otstarbel, ilma et komisjon oleks spetsiaalselt sõjaliseks otstarbeks mõeldud varustuse impordi osas sellist menetlust algatanud, siis võisid Taani ametivõimud õiguspäraselt järeldada, et komisjon on nõustunud erandiga selles valdkonnas.

Euroopa Kohtu hinnang

48 Ühenduse tolliseadustik näeb ette, et niisugune kolmandatest riikidest pärinev sõjaliseks otstarbeks mõeldud varustus – nagu käesoleval juhul käsitletu – maksustatakse imporditollimaksuga. Vaidlusaluste imporditehingute toimumise ajavahemiku, st ajavahemiku 1. jaanuarist 1998 kuni 31. detsembrini 2002 osas ei olnud seda tüüpi varustuse impordi otsest tollimaksust vabastamist ühenduse tollieeskirjades ette nähtud. Järelikult ei eksisteerinud selle ajavahemiku osas ka sõnaselget erandit, mis lubaks kõrvale kalduda kohustusest kanda pädevatele ametiasutustele üle ettenähtud maks vajadusel koos viivitusintressiga.

49 Pealegi võib määruse nr 150/2003, mis näeb ette teatavate relvade ja muu sõjavarustuse imporditollimaksude peatamise alates 1. jaanuarist 2003, vastuvõtmisest järeldada seda, et ühenduse seadusandja lähtus eeldusest, et enne seda kuupäeva kehtis kohustus nimetatud tollimaksu ülekandmiseks.

50 Pealegi ei ole Taani Kuningriik kunagi eitanud, et vaidlusalune import käsitletaval ajavahemikul toimus. Nimetatud liikmesriik on vaidlustanud üksnes ühenduse õiguse kõnealustele omavahenditele, väites EÜ artiklile 296 tuginedes, et kohustus tasuda kolmandatest riikidest imporditud sõjavarustuselt tollimaksu tekitab tema olulistele julgeolekuhuvidele tõsist kahju.

51 Kuigi Euroopa Kohtu väljakujunenud kohtupraktika kohaselt on liikmesriikide ülesanne kehtestada asjakohased meetmed riigi sise- ja välisjulgeoleku tagamiseks, ei järeldu sellest siiski, et niisugused meetmed ei kuulu üldse ühenduse õiguse kohaldamisalasse (vt 26. oktoobri 1999. aasta otsus kohtuasjas C-273/97: Sirdar, EKL 1999, lk I-7403, punkt 15, ja 11. jaanuari 2000. aasta otsus kohtuasjas C-285/98: Kreil, EKL 2000, lk I-69, punkt 15). Nagu Euroopa Kohus on juba varem nentinud, on sõnaselged erandid, mida saab kohaldada riigi julgeolekut mõjutada võivates olukordades, nähtud ette üksnes EÜ artiklites 30, 39, 46, 58, 64, 296 ja 297, mis käsitlevad selgelt määratletud erandjuhtusid. Nendest artiklitest ei saa tuletada seda, et asutamisleping kätkeb endas üldist erandit, millega välistatakse ühenduse õiguse kohaldamisalast kõik riigi julgeolekuga seotud põhjustel võetavad meetmed. Kui nõustuda, et niisugune erand on olemas, olenemata asutamislepingus sätestatud erinõuetest, võib see kahjustada ühenduse õiguse siduvat laadi ja selle ühetaolist kohaldamist (vt 11. märtsi 2003. aasta otsus kohtuasjas C-186/01: Dory, EKL 2003, lk I-2479, punkt 31 ja seal viidatud kohtupraktika).

52 Pealegi tuleb EÜ artiklites 296 ja 297 ette nähtud erandeid tõlgendada kitsalt, nii nagu väljakujunenud kohtupraktika kohaselt tuleb tõlgendada erandeid põhivabadusest (vt eelkõige 31. jaanuari 2006. aasta otsus kohtuasjas C-503/03: komisjon *vs*. Hispaania, EKL 2006, lk I-1097, punkt 45; 18. juuli 2007. aasta otsus kohtuasjas C-490/04: komisjon *vs*. Saksamaa, EKL 2007, lk I-6095, punkt 86, ja 11. septembri 2008. aasta otsus kohtuasjas C-141/07: komisjon *vs*. Saksamaa, EKL 2008, lk I-6935, punkt 50).

53 Täpsemalt tuleb EÜ artikli 296 osas märkida, et kuigi selles artiklis on mainitud meetmeid, mida liikmesriik võib pidada vajalikuks, et kaitsta riigi olulisi julgeolekuhuve või teavet, mille avalikuks saamine on tema hinnangul vastuolus riigi huvidega, ei tule seda artiklit siiski tõlgendada nii, et sellega on antud liikmesriikidele õigus üksnes nimetatud huvidele viidates asutamislepingu sätetest kõrvale kalduda.

54 Pealegi on Euroopa Kohus seoses käibemaksuga 16. septembri 1999. aasta otsuses kohtuasjas C-414/97: komisjon *vs*. Hispaania (EKL 1999, lk I-5585) nentinud, et Hispaania Kuningriik rikkus liikmesriigi kohustusi, kuna ta ei tõendanud, et spetsiaalselt sõjaliseks otstarbeks mõeldud relvade, laskemoona ning varustuse impordi- ja ostutehingute vabastamine nimetatud maksust, mis on ette nähtud

Hispaania õiguses, oleks õigustatud EÜ artikli 296 lõike 1 punkti b alusel tulenevalt vajadusest kaitsta kõnesoleva liikmesriigi olulisi julgeolekuhuve.

55 Järelikult peab EÜ artiklile 296 tugineda sooviv liikmesriik tõendama, et riigi oluliste julgeolekuhuvide kaitsmiseks on vajalik kasutada selles artiklis ette nähtud erandit.

56 Neid kaalutlusi arvestades ei saa pidada vastuvõetavaks, et liikmesriik, soovides vabaneda ühenduse eelarve solidaarse rahastamisega seotud kohustusest – kahjustades seega teisi liikmesriike, kes omalt poolt selliselt impordilt tollimaksu sisse nõuavad ning kes selle maksu üle kannavad –, tugineb selle põhjendamiseks sõjavarustusega seotud kulutuste suurenemisele selle tagajärjel, et imporditollimaksu kohaldatakse kolmandatest riikidest pärinevale varustusele.

57 Mis puudutab argumenti, mille kohaselt ei ole ühenduse tolliprotseduurid sellised, et nende puhul saaks olla tagatud Taani Kuningriigi julgeolek, arvestades eksportivate riikidega sõlmitud kokkulepetes sisalduvaid konfidentsiaalsusnõudeid, siis tuleb rõhutada, nagu märgib õigustatult komisjon, et tolleeskirjade kohaldamine on nii ühenduse kui liikmesriikide ametiisikute ülesanne ning ühtlasi kehtib nende suhtes tundlike andmete töötlemise korral kohustus hoida need konfidentsiaalsena, et kaitsta liikmesriikide olulisi julgeolekuhuve.

58 Deklaratsioonide puhul, mida liikmesriigid peavad regulaarselt koostama ja komisjonile edastama, ei ole pealegi eeldatav, et nende täpsusaste on selline, et see kahjustab vastavate liikmesriikide huve nii julgeoleku kui ka konfidentsiaalsuse valdkonnas.

59 Neil asjaoludel ning vastavalt EÜ artiklile 10, mis käsitleb liikmesriikide kohustust aidata kaasa komisjoni – kes peab tagama asutamislepingu sätetest kinnipidamise – ülesannete täitmisele, peavad liikmesriigid tegema mainitud institutsioonile kättesaadavaks dokumendid, mis on vajalikud, et kontrollida ühenduse omavahendite ülekandmise vastavust nõuetele. Siiski, nagu on kohtujurist oma ettepaneku punktis 168 märkinud, ei välista see kohustus seda, et liikmesriikidel oleks konkreetsetel üksikjuhtudel ja erandkorras võimalik EÜ artikli 296 alusel piiritleda edastatav info nii, et edastamisele kuluvad vaid teatavad osad konkreetsest dokumendist, või keelduda selle edastamisest üldse.

60 Eespool nimetatud kaalutlustest lähtudes ei ole Taani Kuningriik tõendanud, et EÜ artikli 296 kohaldamiseks vajalikud tingimused oleksid täidetud.

61 Eeltoodust tuleneb, et kuna Taani Kuningriik keeldus arvutamast ja komisjonile üle kandmast ajavahemikul 1. jaanuarist 1998 kuni 31. detsembrini 2002 sissenõudmata jäänud omavahendeid seoses tollimaksuvabalt imporditud sõjavarustusega ning keeldus maksmast viivitusintressi kõnesolevate omavahendite komisjonile kättesaadavaks tegemata jätmise eest, siis on Taani Kuningriik rikkunud kohustusi, mis kuni 31. maini 2000 tulenevad määruse nr 1552/89 artiklitest 2 ja 9–11 ning alates 31. maist 2000 määruse nr 1150/2000 artiklitest 2 ja 9–11.

Kohtukulud

62 Kodukorra artikli 69 lõike 2 alusel on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud kandma kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud. Kuna komisjon on kohtukulude hüvitamist nõudnud ja Taani Kuningriik on kohtuvaidluse kaotanud, tuleb kohtukulud temalt välja mõista.

63 Sama artikli lõike 4 esimese lõigu alusel kannavad Kreeka Vabariik, Portugali Vabariik ja Soome Vabariik kui menetlusse astunud liikmesriigid ise oma kohtukulud.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (suurkoda) otsustab:

1. Kuna Taani Kuningriik keeldus arvutamast ja Euroopa Komisjonile üle kandmast ajavahemikul 1. jaanuarist 1998 kuni 31. detsembrini 2002 sissenõudmata jäänud omavahendeid seoses tollimaksuvabalt imporditud sõjavarustusega ning keeldus maksmast viivitusintressi kõnesolevate omavahendite Euroopa Komisjonile kättesaadavaks tegemata jätmise eest, siis on Taani Kuningriik rikkunud kohustusi, mis kuni 31. maini 2000 tulenevad nõukogu 29. mai 1989. aasta määruse (EMÜ, Euratom) nr 1552/89, millega rakendatakse ühenduse omavahendite süsteemi käsitlev otsus 88/376/EMÜ, Euratom (muudetud nõukogu 8. juuli 1996. aasta määrusega (EÜ, Euratom) nr 1355/96), artiklitest 2 ja 9–11 ning alates 31. maist 2000 nõukogu 22. mai 2000. aasta määruse (EÜ, Euratom) nr 1150/2000, millega rakendatakse ühenduse omavahendite süsteemi käsitlev otsus 94/728/EÜ, Euratom, artiklitest 2 ja 9–11.

2. Mõista kohtukulud välja Taani Kuningriigilt.

3. Jätta Kreeka Vabariigi, Portugali Vabariigi ja Soome Vabariigi kohtukulud nende endi kanda.

Allkirjad